

**ՆՎԻՐՎՈՒՄ Է Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ Կաթողիկոսի գահակալության
5-րդ տարեդարձին**

Գարեգին Բ

ԾԱՌԱՅԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅԱՆ ՄԵԶ Է

Շարունակությունը՝ էջ 2

Տ. Դովակիմ աբեղա ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
Միաբան Ս. Էջմիածնի

ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ՅՈՒԳԵՎՈՐ ԾԵՄԱՐԱՆԸ

Գարեգին Բ Ֆայրապետի գահակալության հիկն տարիների ընթացքում, ի շարք մայր Աթոռի պետալ կառույցների, որ գտնվում էր Վեհապետի ամենտյա հոգա՞նու ուշադրության ներքո, ամանմահատուկ տեղ ունի Գեորգյան ծեմարանը՝ Ֆայրապետի և Նելեթեղի հոգեւոր գեղաւոր հարկերը:

Պատմական դժվարին, սակայն փառահեղ ուղի է անցել այս քաղաքակաղ կոթողը: 1874 թ. սեպտեմբերի 28-ին Գեորգյան Դ Կոստանդնուպոլսից կաթողիկոսի գահը բերով հիմնված 130-ամյա այս հաստատությունը մշտապես եղել է մեր հեռուսգ հայրապետների խնայքին ե գուրգուրանքի աղբյուր:

Մեծ է եղել նաև մեր ժողովրդի սերը Գեորգյան ծեմարանի հանդեպ, այնքան մեծ, որ նրա բացումը վերաբեր է ժողովրդական տոնակարգության: Միայն թե ի՞նչ է գրում իր հուշերում ծեմարանի առաջին անկերից մեկը՝ Տ. Կոթնի (Ֆամբարուն)՝ «... քառամաս Ստամբուլում (1858-1927)՝ ա. քառատարածքի լեռնը ներկայացնում էր բաժանված Վեհապետ հայրապետի գլխավորությամբ նվաճ ծեմարան, մարդան լատարեցին, ճանոր արտասանեցին, շնորհալուրերիսներ էր ճաշկերթը, երեկոյան էլ հովաքա՞

կին վերակառուցվեց եր քացե իր դրեւոր հայ ուսումնարանէ պատասխներին առեց: Բազմակն ե թվաթիվ ծեմարանի նախկին դասախոսներն ու սաների կիրթական առնուկները, որպէսզի յուրաքանչյուր հայի սիրտ լցվի ազգային արժանապատվության հիկն զգացումով: Մեծն Կոմիտաս, Կարա-Մուրադ, Կարորես Սուրենյանց, երիշե թաղուրեան, Սանդուկ Աբեղյան, Ֆրայաս Ա-ծաղույան, Կարապետ Տեր-Մկրտչյան, Գարեգին Դովեւեան, Գարեգին Լեւոնյան, Դ. Դովիսանիսյան, Ս. Մանդիկյան, Կ. Կոստանյան, Ա. Շահմուրադյան ե այլ մեծագործ հայորդիներ:

1917 թ. դեկտեմբերի 21-ին Գեորգյան ծեմարանը փակեց, ե միայն տարիներ անց՝ 1949 թ., Գեորգե 2 Չորոքեյան Կաթողիկոսի մեծազանի ցանկերի ճնով, ծեմարանը վերադրին բացվեց՝ շարունակելու իր վաճառեղությունը:

Յնապայման Գեորգյան կոթողային հեղինակության ու վարկը մեծանաւ բարձրացան Վազգէն Ա ե Գարեգին Ա մեր երջանակաշխատակ Կաթողիկոսների օրոք: Ստեղծվեցին պայմաններն ուսանողների հարցմաշին ու հանգիստը պաշտան կազմակերպելու: համար: Մասնավորապէս Գարեգին Ա Ֆայրապետի գահակալության տարիներին կառուցվեց ծեմարանի հսկարակալարանի շենքը:

Նրանց զոհող շարունակեց Գեորգյան ծեմարանի նախկին մէջ՝ այսօր Անեւան Ֆայր Կաթողիկոս Գարեգին Ա Վեհապետ Ֆայրապետը:

Վեհապետի շանքերով, 33 Կառավարության ողջնաւ, ծեմարանը 2002 թ. հունիսի 19-ին տաքաղ քաղաքագրայն ուսումնական հաստատության կարգավիճակ, որը ծեմարանի տեղափոխման ինստիտուցիայն տեղ ծեմարանականների ուսումնաստարանը ղեկ ավելի բարձր հիկնէր իր: Ստեղծվեցին մասնագիտական լորտ ամբիոններ՝ ատուղաճարակության, Ե-կերպագիտության, լեզվաբանության, պատմության ե իմաստասիրության, որակն շնորհիվ համապատասխան անարկաների ուսուցումը դարձավ ավելի հիմնաւոր ե ըստ համալսարանական լաճակաշխ-ներին:

Այսօր Գեորգյան ծեմարանում ուսանողն էր շուրջ 160 ապագա հոգեւորական, դասակալում էր Ֆայրապետության տարբեր գիտական հիմնարկների ու բուհերի առաջատար մասնագետները: Ճեմարանի ուսանողները պարիպում են կենցաղին ե ուսման համար անհրաժեշտ բոլոր պայմաններով:

Գարեգին Բ Ֆայրապետի շանքերով կառուցվեցին նաեւ ծեմարանի հիմնովին վերակառուցման աշխատանքները: Եվ 2004 թ. օգոստոսի 5-ին տեղի ունեցավ ծեմարանի ծեմարանի (բարձրագիտել) Գեորգե ե Սիդուրդ Չորոքեյաններին հանդիսաւոր բացումը: Արարողականի ժամանակ արտասանած իր խոսքում Վեհապետը կէշե. «Վստովա դուրախությունը աղոթը

Յ այ ժողովրդի նորագրայն պատմության մեջ իր հոգեւոր, գիտական ե մշակութային անտարաքին դերակատարումն ունեցող Գեորգյան հոգեւոր ծեմարանի կողքին 1990 թ. Սեւաստ կողոպ տարրորում, նա-հաւեւորեալքն ե անմշակակ շանքերով Ա-նարապետի հայրապետական բնի այն ժամանակվա ստեղծարարական փորձանորդ Գարեգին աղբ. Ներսիսյանի (միմա՝ Գարեգին Ա Կաթողիկոսի), բացվեց հոգեւոր-կրթական մի նոր հաստատություն, եր, որը հեռագայում անկախեց երթակաշխատակ Վազգէն Ա Ֆայրապետի անունով:

Անցաւ ու այնքան հեշտին տասներոր տարիների դասերեցանքն ու դասակալողն ա-նարկաները տվեց են այն բոլոր իկնքերը, որ Վեհանի Վազգէնյան դարանակի շրջաւա-կարներն ու ուսանողները կարողանան ի-րենց գիտական անդրանիկը ուսումնասիր-ություններով ու հրատարակած կուրսերով ու նպատակները ու միայն հայագիտությունն ու ատուղաճարակությանը, այլեւ բանասիր-ության ու գիտության հարակից ճյուղերին: Նրանք այսպ արդեն արժանի հետնորդներ են սահակ-Մետրակայն փառանքի հոգեւոր-կրթայն, Սեւաստն հիմնված վարդապետա-րանն ու բարձրագիտական դպրոցը սրբազան ա-վանդներին: Սոքն կէշե, որ 2004 թ. հոկտեմբերի

թարուրայն եմ ապրում այն զգացումը, որ երկնքին այս պահին այստեղ են իրենա-կայեցն ուղղել ե բերկրակն եմ ապրում երջա-կաշխատակ մեր նախորդները՝ Վազգէն Ա ե Գարեգին Անաշին Կաթողիկոսները:

Մեր երազը դարձավ իրականություն: շնորհիվ անձնվեր մակակալարների, շնորհիվ բաշ արի, կիրիպալ տն սաների: Բազում երո-ծություններ, վրանգներին միջով անցաւ Բարական մեր կայանք Սեւան դարանքում ե դալ պահեր, երբ թվում էր, թե պիտի փակվի լուծարվի կրթական այդ հաստատությունը բաց ցուր, երազը, նպատակը, տեսլեցը, ու ունեին դարանքայն անկերն ու դասախոսական կազմը, կրանց ոգի հայորդիք, ուժ ե անկ պարզեցեց՝ հաղթահարելու բոլոր դժվար-ությունները...

Իրապես, բազում դժվարությունների հա-ղթահարումով կայանք առավ Սեւանի Վազգէնյան հոգեւոր դարանքը ե սերունդ պարզե-ւեց Ֆայրապետայաւ Առաքելական տն երեւո-ցուն ե մեր ժողովրդին:

Մեզ միախաղած ենք մեծանաւ՝ տեսնե-լով ոգին այդ արիւրության, տեսնելով պատա-րաստությունայն բարձր գիտակցությունն ու հայրենասիրությունը Սեւանի դարանքին շը-նաւակալությունի:

Անցալումը ընթանում էին ազանապա-րանքները:

ուղուհն տեղի ունեցաւ: Վազին քանվում լցի արկին ե զիւրաշե լցած ուսուցողական անկն կողմ դալ ու գունալով ուղաւոր-թին էին անում, եայի երգում ե կարում կերպերից անց: ... Սակայն ուրախութե-լը կարճ է տեւում: Վերջը շարաք հաղել եր անցել, երբ մի սեւ: արաւուտ՝ հոկտեմբերի 14-ին, լոր տարաւեց, որ ծեմարանը այր-ւում է ե տոնակի իրարանցում տեղի ունե-ցաւ: ... Յնադեմը մազաիկ քաղմուհին հաւաքեց, անկն կերպ աշխատում էին ի-

5-ին, Ֆայր երեւոցը ազնիվ բարեարքներ տեղ ե տրին՝ Գառնիկ ե Ամր Ֆակրեյանների բարեարարության բացվեց Վազգէնյան դը-րանդիկը, Եռահարկ մասնաշենքն:

Իսկ թե իկապէ, իկն ճնով ու շանքերով, բարդանագեղանական իկնգիտի մեկնորդն ի վերջանէ ճեմարանը ե կայան մուրկ դը-րանքը, Վեհապետ Ֆայրապետից լավ ու ոք իկ կարող երկարապեց: Դաւոն կատակաւ-հարմար գտանք իմաջ տայ իկնց իկն՝

Գարեգին Ա Անեւան Ֆայրապետին: «Իկն համար ատանվանին ուրդարական, հուզուկ, բերկրակց պահ է:

Գեորգին հուշել այս պահին ծննդովն են իմ մտապատկերի առեց, որոնցից մի քա-նիկը կուրճե փորկալեց ծեգ: Տարիներ արաւ, երբ այցելեց Սեւաստ կողոպ, հորիման Ֆայրա-պետի բնակարանի շենքը առեց, հայացեց հաւան բարձրակցով մեկնալուր կանկանը կարծես որդապան հայրը վաճկերին, հանկարծ մտաւում է Ներշնչանք ունեցե՞լ հոգեւոր-կր-թական հաստատությունը: օժնուր այր մե-կաստակը, այր կրքին: հոկտեմբեր ներկայա-րեցի երջանակաշխատակ Վազգէն Ա Անեւան Ֆայր Կաթողիկոսին: Ստանալով Ֆայր Ֆայ-րապետի օրիւնությունը՝ ծեմարանին երա հո-րանքի իմաստունան գործին: Ընդունվելու-թյան ընկուրդուններն արդեն ավարտվում էին Գեորգյան ծեմարանում, շուրջ 23 տարե-րդու են մաշեց: Վերցրեցին կրանց, ե վա-ցնից: Միայն լորտ պատեր ունեցին ե երկրա-շարժի օրոքին օգուրդունն տաքան երկրա-րան մասնակալեց...

Նրանցից երեւց միայն առաջին տարում ունեցան Սեւանի Վազգէնյան դարանակի շը-նաւակալութե լիկնը, շնորհը, մաշակակնը ե-կան ի՞նչո՞ւ հայրերը տարի:

Ե անցան դարալ են ե փաղո ու գոհու-թյուն եմ առ Նաճանք բարձրացում, ու կայա-ցալ Վազգէնյան դարանքը, ե անկուն մի-ի-

կան մարտերը, բարձրացա Սեւան՝ հանկի-պելու փառանք հեւո, ուսանողները կայանք իկն հանուն իր ընկերակի հայտնեց իկն, որ որո-շել եր բողոք միայն կամավոր մեկնը Կր-գաւ, իրենց զգացումը մակալոր ե իրենց սրտի վրա, իրենց եղբայրներն այնտեղ կը-վում են, իկն իրենց այստեղ՝ ուսումնական նստարաններին տեւ, կրթության, գիտու-թյան ե կիրիտ իրենց անձեղը: Կարող եց պատկերանք իկն զիմեզը քարոզում էր, որպես առաջնորդ, ունեւալ հայրենասիր-կան ոգի, ունեւալ կիրիւմ դեպի հայրենիք ե դեպի ժողովրդն ե իկն այդ դեպ: Իրեն-քն անկն առեց են կանկանը, ե անցե է փրկն կայացեց: Անշուշտ ժամանակ եր անեց աշուղ, կիրիւմակն եր կրանց զգաւո-ւմը, ե շատ կուր եր պահը: հոկտեմբ, որ մի քանի ուր համբերեց, որպեւզի ե կարողա-ւալ իրենց հայրենալքը ներկայացնել, Ֆայր Ֆայրապետին՝ Վազգէն Ա Կաթողիկոսին միջուկը բացատրեցով նաեւ, որ կանգ կալու-րդ մարտ ու պայքար է, որ իրենց իրենց, ա-վանակալ մեծանաւ, որ իրենց հայրենասիր-ությունը կրթական այդ հաստատությունը լիկնը, ե մարտիկներ արի, բաշ, կիրիւմ մարտիկներ մեր ժողովրդի հոգեւոր ապա-րում: Այդ երալ միկնուրդը նաեւ: Վազգէն Վեհապետ Ֆայրապետը:

Այսօր, եր տարիներ են անցել, բնակալա-րանք իր հոգին լցված է անկուն տարախո-տություն զգացումով, ե ե ուրում եմ մեկ առ մեկ իմ շնորհակալությունը հայրենի, երա-նաստիպությունը բերել կրանց, ուրիշ իրեն-քն տարիներն ունեն Սեւանի Վազգէնյան դարա-նդի կայանքով՝ դասախոսներից միկնը բարե-դորները:

(Գեորգե Է 2000 թ. Վազգէնյան դարանքի 10-ամյակին նվիրված հոդուրդի հեղինակը արտասանած խոսքից)

րեղը դուրս կել ե կրանց հանգեցել: Այն-տեղ էր ե Վեհապետ հայրապետը քաղմոր հոգեւորականներով ու պաշտօնական աւ-ծեղով շրջապատաւ: «Ինչեղ եր տեսնե, թե ծեմարան հայրապետը դուրսից քապար հե-շել էր արձակուրդն ե ծեմարան մուկն: Ճեմարան, բաշ շրջապատողները լիկն թողւում: Միկնը երեւում հաշիվ կրանց հանգեցին, բաց արդեն կեն մնալու անկ: արդե, էր...» Բայց կրնո՞ւ ծանկուն անց, ծեմարանը կը-

է դարձե՞լ մեր հոգում մեր երջանակաշխ-տակ նախորդ Ֆայրապետների համար, որ-ոնց տեղիցին ու երաշն է երբե տեսնել: Թե-րաքազված ուրեյն այս պատմական հաս-տատություն, տեսնել զորդանք ու անշեր ընթացող մեր երեւոցին: Քանցի կրանքով ե ապրանքներ իրենց իկնը: Թողւմ մեր նախնիք, կրանքով ե հայա-շուկ: Թողւմ ու դաստիարակել իրենց զաւակներին:

նոր հաստատություններով: Մասնավորապես 2003-ի մարտից Մայր Աթոռի հովանու ներքո անցավ 2002-ից Գուգարաց թմում գործող Վանաձորի հայորդյաց տունը (հովանավորներ՝ Սարգսիս Է. Ռուբ. Բե-

Երեսնի Նոր Արցախ, Արաբախի կիսա-
Արաբախյան մանկապատանիների
ստեղծագործական նախկին
կենտրոնների (պիտեբլապատե-
նի) ստորկողնոցը՝ վերակա-
ռուցվելու գրանք ժառանգող տներ։

Նախկին պիտեբլապատեռնի
շենքերն ու շինությունները հիմա-
վակ վերակառուցվեցին, բարելավ-
վեցին ներքին տարածքները, դա-
ստանալեկները, սպորտային եւ
հանգիստությունների դահլիճը
ճեպակիցվեցին ու հարադրվեցին
արդի պահանջներին համապա-
տասխան կախարդներով, ապա-
հովելեցին մասնագիտական գոր-
ծիչներով, կույրվեցով, տեսիլա-
կան միջոցներով։ Սյուստ, այս հի-
րավալ ակադեմիկ կործապանու-
ղեղեխաներ սվեցին ռուսաւ։ ար-
ւելի, տարբեր արիւտանաւ։

A large black and white group photograph of the St. Ignace Choir and their teachers. There are 24 people in total, including 18 children and 6 adults, posed in four rows in front of a church entrance. The children are dressed in formal choir attire, including dark dresses with white collars and bows. The adults are dressed in formal or semi-formal clothing. The background shows the ornate doorway of a church.

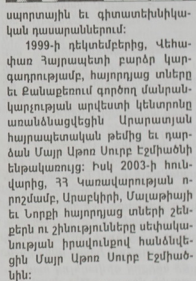
դեղաների): Իսկ 2003-ի մայիսից հայրողյաց տան կարգավիճակ ստացավ Էջմիածնի մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոնը (հովանավորներ՝ Յրաչ և Սյուզաննա Թուֆայաններ): Գայրողյաց տների կզգմում էն Լաւէ Էջմիածնի ծերանոցը, հայրողյաց տների հյուրաստոունը և Ղզլէրանի «Մասիս» պանսիոնատը:

Այսօր էլ ԴՅԸԸ-ն շարունակում է հովանավորել հայրադրյալ տների գործունեությունը՝ նորընտիր ևս-խապակ Պրեմ Սեդրակյանի գլխա-վորությամբ: ԴՅԸԸ-ի ֆինանսական աջակցությունը հնարավորություն է տալիս հայրադրյալ տների մոտ 3500 սաներին հիմնական կրթություն ստանալ վանահփառական տարբեր դպրոցներում: Երանց ուսումնառու-թյան գեղարվեստական բարձր մա-կարդյան ապահովելու կապակցու-թյունում է գեղարվեստական խոր-հուրդ, որը կազմակերպում է դա-սալուսման, տնտեսագիտ., բաց դա-սեր, բանավեճեր:

Շարունակությունը՝ էջ 9

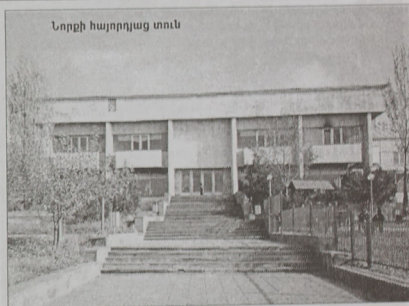

Արաբկիրի հայտնությաց տուն

Նորքի հայտնության տուն

Վերջին տարիներին հայորդյաց տների համակարգն ընդլայնվեց

Սկիզբն՝ էջ 3

Հակոբ Հակոբյան

ՀՀ Ժողովրդական նկարիչ

[illegible]

Մտաւ ին, որ Վեապօլսա շարապետեալ
 ան մեծ ռաշարոյնով եւ դարձուն, որ
 ին եկեղեցի համալրուի իր հոգեւորա-
 ւանեով, որպէս ին եկեղեցի ուժեղանայ
 և կրօնաւ, կրօնաւորս, որ ժամանակի
 թաքսցում Վեապօլսի շաբեղով յայ ե-
 կեղեցի եղիսխախոյնս իր ժողովրդի
 յայ, շապատանի հողի վրայ, մեր ակախա-
 յալիցեցի մեջ ազնի արմատս եւ ուժեա-
 ւս Մեր եկեղեցի յայ ժողովրդի տեղ-
 անս եւ ի մեր պատմութեան մեջ ամեն
 արեւոր եղեւոյնեանս մեկ եւ եկեղեցի
 աստուծոյն կեանք ու ծախս հարց ե-
 իր ժողովրդի համար. եթէ պաշտպա-
 րու իմ եկեղեցի, այն կրօնաւան, եւ մեծ
 աստուծոյն ժողովրդի համար:

Մաղթում եմ, որ մեր Վեհափառ Հայրա-

դավորների դեմ, որ նրանք հայ հոգևոր վր-
յե մաքրվեն, և Եկեղեցին միանա, նորո-
վի: Կմաղթեմ նաեւ, որ Սբ. Էջմիածինը դա-
նա հայ ժողովրդի հոգեւոր կենտրոնը, դե-
կավարը, ինչպես որ կարգն է, և այնտեղից
դեկավորվի ողջ հայությունը, քանի որ սա-
հայ ժողովրդի մենայն Հայոց Կաթողիկո-

Վեհափառի օրոք, եւ հայ ժողովուրդն ունե-
նա մեկ կենտրոն, մեկ ղեկավար, մեկ եկե-
ղեցի, թեւ հայութեան մեկ մասը Սփյուռ-
քում է, սակայն եկեղեցին մեկն է: Մաղթում
եմ, որ մեր Վեհափառ Հայրապետը երկար
ապրի, որ իրազեկոթի իր ծրագիրներն ու
հայրենասիրտ: Ի փառս հայրության:

Շահեն Խաչատրյան
Արմենիայի

ստեղծվել են, որ գտնվում է հայ-
դիկ վրա: Ցանկություն է, որ վերանա ար-
դեն տասնամյակներ տիրող երկպառակա-
րելուց, որ կա Հայ եկեղեցիական մեջ, երկու
կողմի բաժանած լույս, օրինակ հանդիսա-
նա միասնականության: ժողովուրդը առաջ
դեղինի համարում է իրեն հոգեղեն առաջ
նորը, դեպքում: Մենք փոքր ժողովուր-
դն ենք ե պտեղ ունենք ուժի, միասնականու-
թյան: Արդեն, որ այդ է իրագործի մե-

թացքում վեհափառ Հայրապետի բազմաուղրոտ գործունեությանը հայացք նետելով՝ կարելի է դյուրությամբ պատկերացնել, թե ինչպես, ինչ նորույթներով է մեզ հայտնվելու եւ ուրախացնելու առաջիկա հինգ տարիների նրա գործունեությունը:

Իր մասնագիտացիայի երկու քննակազմի առանձնահատկ հոգևոր է ինձ. Սեր Եկեղեցու Պատվապետը և երրորդն զուգորդում է մշակութային կյանքը եկեղեցական կյանքին՝ որպես մեր ժողովրդի ամական հիմնադրույթներ։ Քանիցս արիթմ են ունեցել երեկո լիներու ԿՊՄԽՈՒՄՈՒՄՈՒՄ ԼՊԱԿԱՆԱԿԱՆՈՒՄՈՒՄ ԿՊՄԽՈՒՄՈՒՄՈՒՄ, երբ ԿՊՄԽՈՒՄՈՒՄ ՏՆՈՐ մշակույթի երբ երկուստառաւ անմանց ակնով լսահատարակ, եշմահատարակ ուղերն ու օրինաբարութիւն պարգեւներ։ Այդ հասկացողութեանը թե՛ ազգայնագործներն թե՛ թո՛րք երեկուսներն իմ, հալաւ ու վստահաբարութիւն են յերկրէն։ Սեր օրերուն իմին հաճելի միակերպ ու անհատական գազարդ ստեղծագործող ակահայրանի շերմակցող այդ վարդաբերութեանց, ըստ իմ, բարձր է ամեն ինչին։

Մայր Աթոռ Սուրբ Եջմիածինի քրդադավան իր առաքյալ գեղեցկանում է: Այստեղ հիմնվում է և՛ որդի քաղաքացի, ուր մշտապես ցուցադրվում է XX դարի մեծ եկարդիները մեկ՝ Արշի Գողուն՝ հայրնի Ուստանի Արդյանի ծանալանքը: Դրանք մի հավաքածուն, որ Եջմիածին է կոտակ եկարդի հայրերի հայրերի թուղթ: Երբ ժողովրդի բազմադարյա կրոնական կենտրոնում մի և՛ որդի քաղաքացի ծախ է հավելվում, որի նշանակությունը ծախ է Զուրուկ եկարդիները այդ տունը, որդես մականորդի հանդեպ մեծապատ շարժանքի տառած սիրո արգաթի, կանխ կնիստի:

Լ. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ Կաթողիկոսն օժտված է ավանդապաի, միաժամանակ առաջապաի լիելու քարն ու աղիւնը աղանիլով՝ խորիւ հարգանք անելաի, իր խաթորելի հաւելու ու ապազաի լուսաւ շինարարի հայալը։ Մեր եկեղեցաւելու Սուրբ Էջմիանի սքանչաւելալ վարդա տեսիլով է ապրում ու անխնայ կիրովան է իր տեսիլի զուսկեւտմանը։

ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ ԵՎ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

«Երանի եկեղեցի շինողաց,
որոնց աստվածացունը հավա-
րի ականքներ է բխեցնում բա-
զուն ասոց հոգիներուն»:

Գարեգին Բ Կաթողիկոս

1999 թվականի նոյեմբերին նորոգյալ Լ. Ս. Օ. Տ. Տ. Գաբրիելի երկրորդ Կաթոլիկ վանքի իր անդրաձևի ուխտագնացությունը փակադեղ Օջական՝ Զայոց Մեծ ուսուցչապետ Ս. Մեղրույ Մաշտոցի շիրիմին։ «Դժոճ պարտք էր մեզ համար այցելել այս նշխարական տալոթ եկեղեցին, որի կամարների ներքո հանգչում է մեր մեծ վարդապետը։ Եկանք վերանորոգելու մեր կախաղ, հունարիմելու շիրիմի առաջ, մեր շուրթերը»։

րով հպվելու իր խորհրդին եւ օրհնություն
նը հայցելու Մեր գործունեության, հայրա-
պետական մեր գահակալության ողջ ըն-
թացքի համար», - հավաքված բազմա-
մարդ հանրությանը դիմելով՝ ասաց Նորին
Սրբությունը:

Հիկա տարի անց մենք կարող ենք արձակագրել, որ Լուսավորչի գահի այսօրվա գահակալն այդ օրինությունը ստացել է լիարժեք, եւ մեր եկելեցու ու երկրի կյանքը իր ստաբիլությունը պատկանւմ է նորանոր մեծագործություններով: Հայության հոգեւոր կյանքի բազմադարյան ընթացքի մէջ իհիկա տարին մեծ ժամանակահատված է:

Երբ ժամանակները բոլորովին կոր
նարկապես ծախվել են, և ժամանակը
մեկ փայտեղանակ, հետեւաբար կան
գրիչներով ողջ այսպիսիներ, իսկ հոգե
հոգի եւ ի կարող իմ կողմ միայն աշխ
տանքով իրարանցիակերպ: Կյանք մի
տառանով կարող գիտակցության շար
ձայնապատկերի միջոց ու բողոքով մե
տեղ եւ, ուր ապարմ ու գործող եւ իր
հոգ, ուր համարման եւ մեր ազգի իր
նյութակ փխրակ ու առաքելությանը ու
կերպով: Եւ մեր վարկալ օրը, երբ
պատկեր: Բնականացվում, այսինքն է
գրվում: իսկ ժողովրդի կյանքը պետ
եւ իրարանցիակերպ մեր ժամանակ
մեկ փայտեղանակ, հետեւաբար կան
գրիչներով ողջ այսպիսիներ, իսկ հոգե
հոգի եւ ի կարող իմ կողմ միայն աշխ
տանքով իրարանցիակերպ: Կյանք մի
տառանով կարող գիտակցության շար

Ուրեմն հավատքի, հոգեւոր գործւթյան
ամրապնդումը պարզ է, միայն է պահեցոյ՝

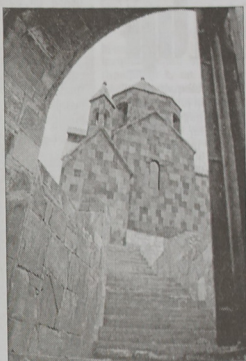
Լի առանցքն այն գործունեության, որն այս հինգ տարիների ընթացքում իրականացրել է Հայոց Վեհափառ Հայրապետ Գարեգին Երկրորդը:

[illegible]

Հայրություն, ահա այն խորհուրդը, որ
Ամենայն Հայոց Հայրապետի, Հայ Առաքե-
լական Ս. Եկեղեցու կամքով որպես է հո-
գեցնողովման մեր ժամանակների հիմքում:
Որպես վկայություն ապրելու եւ հարատե-
ւելու մեր կամքի, որպես վկայություն ա-
րարող մեր զգու, ստեղծագործ եւ շինա-
րար մեր բազկի՝ վեր հանեցին խոր եկե-
ղեցիներ:

[illegible]

Եկեղեցին մեր հայրենիքն է, հայրենիքը՝ եկեղեցի, որ մշտանորոգ ու սուրբ պետք է լինի ամեն հայի համար: Այս գաղափարին փարվելով՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, որտեղ էլ գտնվելու լինի, մեր հայրենիքն է:

պանն է, որա մեծ նկիրթյալ: Բազմաթիվ այցելություններն ու հանդիպումներն աշխարհի տարբեր երկրների կրոնական և քաղաքական քաղաքաստիճանի այրերի հետ, երկրի պետական և տնտեսական իրավիճակի մասին իրազեկված լինելն ու իր սեփական համոզումները հստակորեն արտահայտելու կարողությունը՝ Լորին Սերուբյուրը գործողորեն է հմտորեն օգտագործելով նաեւ լեզվերով մասնակցություն երկրի շենագման ու առաջնության գործում: Իսկ երկիրը, գաղտնի լինե քաշախաղում, մարդկանցով է շե:

Հայոց Հայրապետի մտահոգության կենտրոնում մշտապես հայ մարդու է, նրա հոգիի, որ անդադրում հաղորդակցության մեջ պիտի մնա Տեր Աստծի հետ: Մեր ոչ դյուրին ժամանակներում այս խնդիրը իրական պահանջում է ուժեղ է և կարողություններ զերպարում է հատակ նպատակադրում: Սյունեք ենք ամենայն պատասխանավորությամբ կարող ենք պնդել, որ մեր եղբե-

ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՎԱԾ
ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ

Վերադառնալի վախճանի համալիր (օժտման 2000 թ. հուլիսի 9), Մոլուկ Ս. Վերադառնալի երեխան (օժտման 2000 թ. հոկտեմբերի 8), Ավստրալիայի 202, Աշխատող զորուկ Ս. Վերադառնալի երեխան (օժտման 2001 թ. հուլիս), Սամոսիական երեխան (օժտման 2001 թ. օգոստոսի 5), Տավարական զորամասից զորուկ Ս. Սուրճանահանի երեխան (օժտման 2001 թ. դեկտեմբերի 1), Ապարանի Ս. հայւ երեխան (օժտման 2002 թ. մայիսի 5), Մամուռանի երեխան (օժտման 2002 թ. օգոստոսի 3), Տափուկի Սուրճանահանի զորուկ Ս. Կայան երեխան (օժտման 2003 թ. դեկտեմբերի 4), Գուրաբան Մաթաթիական զորուկ Ս. Գորիս Լուսավորչի երեխան (օժտման 2004 թ. արաբիկի 17), Աշտարակի զորամասից Ս. Սուրճանահանի երեխան (օժտման 2004 թ. սեպտեմբերի 12):

ԼՈՐԱԿԱՌՈՒՅՑ ԵԿԵՆՑՆԵՐ
Ստիպանոս Ս. Զարուկյան կենդեհ
(ծնունդ՝ 1999 թ. դեկտեմբերի 23), Լեռքի
Ղզկիս Ս. Զարուկյան կենդեհ (ծնունդ՝
2000 թ. մայիսի 3), Վայոց Ձորի Վալա
բաղաքի Ս. Տրդատ կենդեհ (ծնունդ՝
2000 թ. օգոստոսի 6), Տաշիշի Ս. Սարգի
սյան կենդեհ (ծնունդ՝ 2000 թ. հոկտեմբե
րի 3), Երեսկի Ս. Սարգսյան կենդեհ
գնազակապատու (ծնունդ՝ 2000 թ. նոյեմբ
երի 2), Մալիշկայի Ս. Սևակ կենդեհ (օ
րնունդ՝ 2000 թ. նոյեմբերի 4), Կանաձորի
Ս. Սարգսյան կենդեհ (ծնունդ՝ 2000 թ.
դեկտեմբերի 28), Սյունիքի Սյունյան Ս.

«ՇՈՂԱԿԱՐԹ»

ՀԵՌՈՒՄՏԱՐԱԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Շողակարթ» հեռուստատուրան ստեղծվել է 1998 թվականին Յայ Առաքելական Եկեղեցու Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխադարձ Տեղաբնակիչ արքեպիսկոպոս Ներսիսյանի նախաձեռնությամբ: Այն ստեղծվել էր թեմի գործունեությունը լուսաբանելու և Յայ Առաքելական Եկեղեցու քաղաքական կապիվազները կատարելու: «Շողակարթ» արտադրած հեռուստատեսային հաղորդումներն ու տեսաֆիլմերը տրամադրվում էին Յայաստանի Հանրապետության հեռուստատեսություններին, ուղարկվում Սփյուռքի հայ համայնքներում գործող թեմերին:

1999-ին, Տեղ Գարեգին արքեպիսկոպոս Ներսիսյանի՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս ընտրվելուց հետո, «Շողակարթ» տեղափոխվում է Էջմիածին և դառնում Մայր Աթոռի տեղեկատվական համակարգի մասը՝ շարունակելով զբաղվել հոգևոր-մշակութային հաղորդումներով և տեսաֆիլմերի արտադրությամբ:

2002 թվականի ապրիլին ՀՀ հեռուստատեսության և ռադիոյի հազարյին հանձնաժողովի հայաստանյալ մրցույթում «Շողակարթ» ստորիկան ստանում է 35-րդ դեցիմետրային ալիքով հաղորդումներ հեռարձակելու իրավունքն ու դառնում հեռուստաթվայնություն: Նույն թվականի նոյեմբերից եթերում է: Այն դիտվում է երեսակի և հարյուրից մարդիկ մոտ 1.5 միլիոն հեռուստահետդ:

«Շողակարթ» պատրաստում է հեռարձակում է բաղադրարկություն, պատմություն, կրոնական, բնության, նշանակալի անհատական, համաշխարհային հոգևոր-մշակութային ամօժեքների մասին պատմող բազմամասեր գիտահանրամատչելի հաղորդումներ, լուսաբանում ազգային եկեղեցական, հասարակական, տնտեսական, մշակութային ի-

րադարձությունները: Այս ամենը հեռուստադիտողի մատուցվում է մոտ երեք տասնյակ հեղինակային հաղորդաշարերով:

Հեռուստաթվայնությունն ունի մոտ 100 ստեղծագործական և տեխնիկական աշխատող: Հագեցած է ժամանակակից լավագույն տեխնիկական միջոցներով:

Հոգևոր-մշակութային այս հեռուստաալիքի ծրագրային քաղաքականությունը բխում է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինի հոգևոր բարոյագրական ընդհանուր սկզբունքներից:

Շարքայք երկու անգամ հեռուստադիտողը հարավորություն ունի ծանոթանալու Մայր Ա-

թոռի մասին իրենց խոհերը:

Միևնույն ժն արհմանակավում «Շողակարթ» հեռուստաթվայնություն հոգեոր հաղորդումները: Հեռարձակվում են նաև «Հարցեր քահանային», «Ճանաչե՛ք Ամենաբարեք», «Մեր պատարագը» շարքերը, որոնք մեկ նպատակ են հեռավարվում՝ զանգվածային լրատվության այս հզոր գործիքի միջոցով մարդկանց ավելի ու ավելի մոտենալու մեր Եկեղեցուն ու հավատին:

Այս ճանապարհի ավելի են դուրսացնում այն հաղորդումները, որոնցում կա քանակով, կարծիքների տարբերություն, որն էլ վերջը հանգեցնում է ճշմարտության: Երբորը հազարավանակ եղչաքաք հաղորդաշարին մասնակցում են հոգևորականներ և աշխարհիկ մտավորականներ: Ծործ է արվում ճշտել երրորդ հաշարավանակ մարդու տեսակետը՝ կրոնի հիմքում որակե հիմնարար հասկացությունների մասին՝ սեր, հավատ, փորձություն, զայալկություն, մեղք և այլն: Բանավեճի զուգահեռ հեղինակային տեսություն ներկայացվում են թեմայի վերաբերյալ Յայ Առաքելական Եկեղեցու և քրիստոնեական այլ Եկեղեցիների հայրերի խորհրդածությունները:

Հայ մշակույթը երեք անսահին չի եղել Յայ Եկեղեցու, և այս դեպքում էս, աշխատանք է տարվում հոգեոր հաղորդումների զուգահեռ ուշադրության կենտրոնում պահել մշակութային կյանքը, բնութայն մեր արվեստի ու գիտության նվիրյալների, իր ցույց դնել մեր պատմության, ճարտարապետության ու մշակույթի ամօժեքները:

Թե՛ Յայաստանում և թե՛ նրա սահմաններից դուրս Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին այս նախաձեռնությունը մեծ արժանաք է գտնում:

«Շողակարթ» պատրաստած հաղորդումներն ու ֆիլմերը պարբերաբար ցուցադրվում են նաև: Յայաստանի Հանրային հեռուստատեսությունը արքայական կարգի եթերում, ինչը հնարավորություն է տալիս Մայր Աթոռի քաղաքությունը տարածել նաև Սփյուռքում: Շուտով կսկսի գործել «Շողակարթ» ինտերնետ հանգվածը, որի այցելուները հանգվածային կունենան կարգալ լավագույն հաղորդումներն ու ֆիլմերի տեսքերը և Ընդհանուր պատկերացում կազմել մյուս հաղորդումների մասին:

Տղարն ՄԱՍԵԿՈՒՅԱՆ, «Շողակարթ» ՀՀ հեռուստադիտողների և ֆիլմերի արտադրության բաժնի տնօրեն

«ՄԵԾՆ ՆԵՐՍԵՍ»

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԸ

2000 թվականին ՀԲԸՄ-ին սեփականաշնորհվեց Երեսակազարդի անվան արհուրողիցայի գիտահետազոտա-

րի հանգստի սենյակները, տեխնիկական և անհրաժեշտ այլ տարածքները: Կենտրոնը համարվեց նաև նորագույն

կան ինստիտուտը և հաշորդ՝ 2001 թ. նվիրաբերվեց Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին տնօրինությանը: Շնորհիվ դրա, ինստիտուտը դարձավ առաջին հիվանդանոցը Արշ տարածքում, որ գործում է Եկեղեցու բարեխնամ հովանու ներքո: Այս տարիների ընթացքում Մայր

թվական սարգավորումներով ու հանդերձանքով, կից հետուցվեց նաև կաթալապոս:

Կենտրոնի այսօր գործում է որպես վիրաբուժական բազմապրոֆիլ կլինիկա: Նրա 10-ից ավելի բաժանմունքներում ստացվող բուժում կարող են

Աթոռի կողմից կատարվեցին զգալի ներդրումներ. արտասահմանից հրավիրվեց նախագծող մասնագետ և հիվանդանոցի ներքին տարածքն ամբողջովին հարմարեցվեց վիրաբուժության արդի պահանջներին: Մեդոնոլիկ նորոգվեցին ու բարելավվեցին վիրահատական սենյակներն ու հիվանդանոցային բազան, բարոտրիաներն ու բժշկիկե-

ստանալ ավելի քան 130 հիվանդ, բուժիտանագործության երթարկվել է բժշկական խորհրդավորություն ստանալ բազմաթիվ մարդիկ: Բուժապատրվումն այսօր իրականացվում է ինչպես վնասված, այնպես էլ պետապատերի հիմունքներով: Մտեղծվել է նաև հատուկ Ֆոնդ՝ անվճար բուժապատրվումն քննալելու նպատակով:

«Էջմիածին» հանդեսը

Մայր Աթոռ Սր. Էջմիածնում այսօր առավել ընդարձակ բովանդակությամբ ու նպատակային առաքելությամբ շարունակվում է լույս տեսնել «Էջմիածին» կրոնահամայնական հանդեսը: Այն լույս է տեսնում 1944 թվականից: Մինչև 1961 թվականը ամսագիրը տպագրվում էր Երեսնամյ, իսկ այնուհետև, տեղեկատվաբարի տպագրումով: Ամսագիրը հրապարակում է նյութեր, եկեղեցական ժողովների արձանագրությունները, կան համակարգի տրամադրած լրատվական նյութեր, լուսաբանում է Մայր Աթոռի միջադարձային և Գերագույն հոգեոր խորհրդի հաղորդագրությունները, լուսաբանում է հայ ձեռագրագիտությունը, Հայ եկեղեցու բնօրինակը: «Էջմիածին» իր Էջմիածնի անդամները հոգեվարձը ու աշխարհը, արդյունաբերությունը, տպագրում հայագիտությունն ու նշանակալի վերաբերող հոդվածներն ու աշխատությունները:

